

کلیات اقتصاد

رشته مدیریت خانواده

نیمسال دم ۹۹-۱۳۹۸

مدرس: شیما امیدوار

علم اقتصاد دارای تعاریف متعدد از دیدگاه های مختلف نیز است از جمله:

➤ **دیدگاه آدام اسمیت** (پدر علم اقتصاد)؛ اقتصاد علم ثروت است.

➤ **جان هیکس**؛ اقتصاد علم مطالعه و بررسی چگونگی انتخاب اقتصادی انسان در زندگی است.

➤ **لیونل رابینز**؛ اقتصاد مطالعه رابطه بین منابع و عوامل تولید کمیاب و هدفهای اقتصادی نامحدود است.

➤ **دیدگاه ساموئلسن**؛ اقتصاد بررسی روشهایی است که بشر برای توزیع کالاها و خدمات بین افراد و گروهها در جامعه به منظور مصرف در حال و آینده انتخاب می کند.

➤ **دیدگاه ژان باتیست سه**؛ علم اقتصاد علم قوانین حاکم بر ثروت و نشان دهنده ی روش های تشکیل و توزیع و مصرف ثروت است.

تعریف جامع:

علم اقتصاد رشته ای از علوم اجتماعی است که می تواند با توجه به منابع محدود جامعه ، حداکثر نیازهای مادی و غیر مادی آن جامعه را ارضا نماید.

تعریف علم اقتصاد : علم چگونگی بهره گیری از منابع محدود موجود در جامعه به منظور تامین نیازهای بشر است یا علم تولید ، توزیع و چگونگی مصرف کالا و خدمات در اجتماع می باشد.

وجوه مشترک تعاریف علم اقتصاد

- (۱) محدود بودن منابع تولید و کمیابی آنها
- (۲) وجود نیازهای انسانی نامحدود (خواسته های نامحدود)
- (۳) تأمین یا ارضای حداکثر نیازهای ممکن در جامعه

تعریف اصطلاحات

- **احکام اقتصادی؛** گزاره ها و قواعدی هستند که حکم یک موضوع اقتصادی را بیان می کنند مانند: ربا حرام است- پرداخت خمس واجب است.
- **اصول اقتصادی؛** مجموعه ای از گزاره های کلی اقتصادی هستند که از مجموعه ای از احکام اقتصادی استخراج شده است، محترم بر شمردن مالکیت خصوصی در اسلام.
- **مکتب اقتصادی؛** مجموعه ای از اصول اقتصادی سازگار با جامعه است که با توجه به تعیین تقدم و تأخر و جایگاه آنها می توان آنها را در جامعه پیاده نمود.
- **نظام اقتصادی؛** وقتی که مکتب اقتصادی با قالب و روش مشخص در جامعه پیاده شد ، نظام اقتصادی بوجود می آید. مکتب اقتصادی شالوده و اساس هر نظام اقتصادی محسوب می گردد.

نظام های اقتصادی

۱) نظام اقتصادی دولتی (سوسیالیستی) و متمرکز

۲) نظام اقتصادی سرمایه داری (کاپیتالیستی)، آزاد و غیر متمرکز

۳) نظام اقتصادی مختلط

سه سوال اساسی در هر نظام اقتصادی

(۱) چه تولید شود و به چه مقدار؟

(۲) چگونه تولید شود؟

(۳) برای چه کسانی تولید شود؟

روش های تحلیل در علم اقتصاد

الف: روش قیاس ؛ رسیدن از کل است به جزء (مانند ساختن تئوری های اقتصادی

ب: روش استقراء ؛ رسیدن از جزء است به کل (مانند بررسی نتایج حاصل از تحلیل های اقتصادی)

انواع مقوله های اقتصادی

۱) اقتصاد اثباتی (Positive):

مجموعه ای از هست ها و نیست ها (آنچه که وجود دارد و به اثبات

رسیده)

۲) اقتصادی دستوری (Normative):

مجموعه ای از بایدها و نبایدها (سیاستها و توصیه ها)

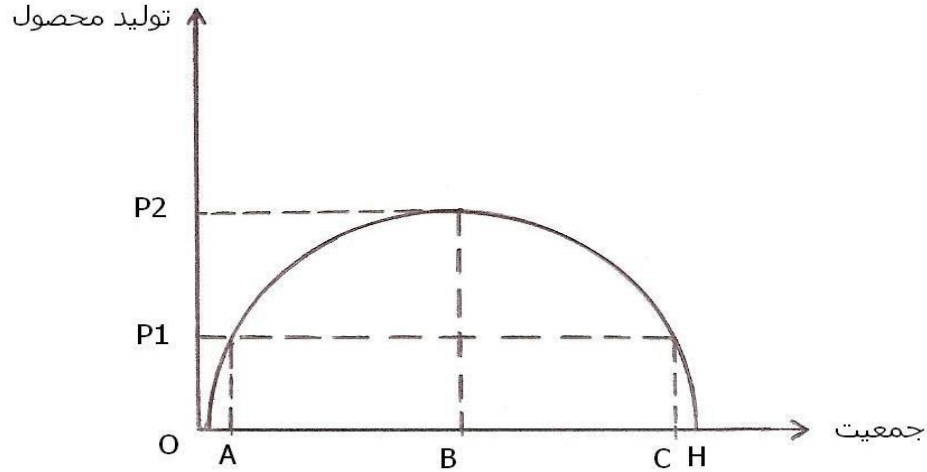
رابطه علم اقتصاد با سایر علوم

علم اقتصاد یکی از شاخه‌های علوم اجتماعی است که با دیگر شاخه‌های این رشته رابطه نزدیکی دارد و از برخی علوم نظیر آمار و ریاضیات نیز به عنوان ابزار تحلیل استفاده می‌کند.

نظریه جمعیتی مالتوس

مسأله جمعیت

– طی قرن ۱۸–۱۹ مسئله جمعیت توسط مالتوس

– عدم تناسب نرخ رشد جمعیت و مواد غذایی

– نرخ رشد مواد غذایی با تصاعد حسابی

– نرخ رشد جمعیت با تصاعد هندسی

سؤال – حد مطلوب جمعیت و تولید محصول کجاست؟

در نمودار بالا OA ، نشاندهنده کمبود جمعیت است. در OC نیز مازاد جمعیت نسبت به میزان تولید وجود دارد.

و حالت OB نشاندهنده حد مطلوب جمعیت و میزان محصول تولیدی است زیرا توازن بین OB و $OP2=OB$ برقرار است.

حد مطلوب جمعیت یک کشور:

آن میزان از نیروی کار که با ترکیب سایر عوامل تولید بالاترین میزان تولید و محصول را حاصل نماید.

- مبنای رفتار اقتصادی چیست؟ : محدود بودن منابع و نا محدود

بودن نیازهای بشر و اولویت بندی نمودن نیازها

بر این مبنا نیازهای انسان را به سه دسته تقسیم کنیم :

(۱) نیازهای مادی (اساسی و لوکس) : مانند غذا - مسکن (فرش -

تلویزیون - مبل) - پوشاک.

(۲) نیازهای غیر مادی : مانند تفریح - عبادت - مطالعه .

(۳) نیازهای فردی یا اجتماعی : مانند عضویت در انجمن ها و گروه

– **کمیابی:** هر پدیده ای که عرضه آن در جامعه محدود باشد

کالاها ، خدمات، منابع و بطور کلی مجموعه عوامل تولید کمیاب تعریف می شوند.

کمیابی مستلزم انتخاب و انتخاب مستلزم تحمل هزینه فرصت می باشد.

هزینه فرصت

هزینه تولید واقعی تولید هر کالا

آنچه که ما با یک تصمیم یا انتخاب از دست می دهیم هزینه فرصت آن انتخاب خوانده می شود.

:- دلیل مطرح شدن مفهوم هزینه فرصت:

محدود بودن منابع در مقابل خواسته های بی شمار است.

عوامل تولید کدامند؟

تعریف عوامل تولید: مجموع عواملی که به کمک آنها کالا یا خدماتی برای رفع نیاز تولید می شود

(۱) **عوامل طبیعی:** شامل زمین - آب - باد و ... که مهمترین آنها زمین می باشد .

(۲) **کار یا نیروی کار:** منظور همان نیروی انسانی است .

(۳) **سرمایه:** از قبیل ماشین آلات ، ادوات ، ابزار و کارخانجات و دستگاههای خط تولید میباشد .

(۴) **مدیریت:** یک نوع نیروی خاص انسانی است که دارای قابلیت ، خلاقیت ، تبحر

و ابتکار و ... قابلیت و تواناییهای مدیریت را نمی توان ریسک و بیمه نمود چون

این موارد خاص مدیریت است

(۵) **تکنولوژی:** به دانش فنی روز دنیا گفته می شود . مدیریت و تکنولوژی در پنج

دهه^{۱۵} اخیر به عوامل تولید اضافه شده اند .